

Самостійна робота №10

Тема : «Правове регулювання, нормування та екологічне проектування»

Для забезпечення екологічної безпеки у транспортній галузі менеджер зобов'язаний спиратися на чітку законодавчу базу.

- + **Водний та Земельний кодекси України:** визначають правовий режим використання водних і земельних ресурсів, забороняють скидання неочищених стічних вод та деградацію ґрунтів.
- + **Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»:** Базовий рамковий закон країни. Він визначає загальні екологічні вимоги до розміщення, проектування та експлуатації транспортних підприємств, а також принципи платності забруднення (збір за викиди та скиди).
- + **Закон України «Про охорону атмосферного повітря»:** Регламентує нормування викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Зобов'язує підприємства мати *Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами* (котельні АТП, фарбувальні цехи, пости ремонту).
- + **Закон України «Про відходи»:** Регулює поводження з небезпечними відходами транспортного сектору: відпрацьованими автомобільними мастилами, акумуляторами, зношеними шинами, металобрухтом та залишками лакофарбових матеріалів. Менеджер зобов'язаний організувати їхній правильний облік, зберігання та передачу ліцензованим підприємствам на утилізацію.
- + **ГДС (гранично допустимі скиди):** науково обґрунтовані нормативи максимальної маси речовин, що дозволені до скидання у водний об'єкт у встановленому місці за одиницю часу.
- + **Нормативи якості ґрунтів:** регламентують гранично допустимі концентрації хімічних елементів у землях сільськогосподарського та іншого призначення.

Охоронні зони та проектування транспортних об'єктів поблизу водойм

Розміщення, будівництво та експлуатація об'єктів транспортної інфраструктури (автодоріг, залізниць, мостів, мостових переходів, автозаправних станцій, терміналів та АТП) поблизу водних об'єктів суворо регламентуються законодавством України. Оскільки транспортні магістралі є джерелом підвищеної екологічної небезпеки (через змив нафтопродуктів, важких металів та протижелезних реагентів), навколо водойм встановлюються спеціальні захисні території з особливим режимом використання.

1. Визначення та правовий статус зон захисту

Водоохоронна зона: Це екологічно чутлива територія навколо водних об'єктів (річок, озер, водосховищ, морів), у межах якої вводяться обмеження на господарську та іншу діяльність із метою запобігання забрудненню, засміченню та виснаженню водних ресурсів. Вона є більш широким поняттям і включає в себе прибережну захисну смугу.

Прибережна захисна смуга (ПЗС): Це ділянка землі уздовж водойм (визначеної ширини залежно від розміру річки чи водойми), яка є суворо захищеною частиною водоохоронної зони. На землях ПЗС діє особливий, практично заповідний режим господарювання.

2. Що заборонено проектувати та будувати в охоронних зонах транспортному менеджеру? Згідно з Водним та земельним кодексами України, у межах водоохоронних зон та прибережних захисних смуг категорично забороняється:

- Будівництво та експлуатація складів пально-мастильних матеріалів, нафтобаз і пунктів заправки транспортних засобів без спеціальних герметичних інженерних систем та захисних екранів.
- Розміщення мийних комплексів для автомобілів, автотransпортних підприємств (АТП) та ремонтних майстерень, які не мають замкнутого циклу водопостачання та створюють ризик потрапляння неочищених стічних вод у водойму.
- Складування і зберігання відходів виробництва, сміття, залишків протиожеледних реагентів чи сипучих матеріалів, які можуть змиватися опадами.
- Будівництво накопичувачів неочищених зливових стоків з дорожніх покриттів та мостів безпосередньо у водні об'єкти.

3. Вимоги до проектування транспортних об'єктів біля води

Якщо транспортна інфраструктура (наприклад, автомобільна дорога, залізничний міст чи логістичний вузол) проектується в зоні впливу водних об'єктів, проектна документація обов'язково повинна включати:

- **Локальні очисні споруди (ЛОС):** Проектування розгалуженої системи зливової каналізації з обов'язковим збиранням поверхневого стоку з трас чи мостів, його подачею на нафтоловушки, пісколовки та сорбційні фільтри перед скиданням у річку (або повне перенаправлення на замкнутий цикл).
- **Інженерний захист берегів:** Протиерозійні заходи (укріплення берегів, габійні конструкції, залуження схилів), що запобігають розмиванню ґрунтів і потраплянню будівельного пилу та бруду у воду.
- **Оцінка впливу на довкілля (ОВД):** Для масштабних дорожньо-транспортних проєктів обов'язкове проведення процедури ОВД відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», яка передбачає громадське обговорення та погодження екологічних умов будівництва з профільними міністерствами.

Завдання на закріплення

Ситуація: Транспортне підприємство має автомобільну майстерню, яка створює небезпечні відходи (старі шини, відпрацьовані мастила). Неподалік підприємства протікає річка.

Запитання: Як повинен діяти екологічно відповідальний менеджер згідно із законом? (Обери один правильний варіант) відповідь обґрунтуй

- **А)** Скласти всі старі шини та мастила на відкритому майданчику просто неба за гаражами, щоб вони не заважали в приміщенні.
- **Б)** Організувати правильний облік і передати небезпечні відходи (шини, мастила) спеціальним ліцензованим підприємствам на утилізацію, а також встановити дозвіл на викиди в атмосферу.
- **В)** Вивезти брудну воду після миття машин і сміття в найближчу посадку вночі, щоб не витратити кошти на очисні споруди.
- **Г)** Злити відпрацьовані мастила та неочищену воду з майстерні безпосередньо в найближчу річку.